

A BIZOTTSÁG (EU) 2017/591 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE**(2016. december 1.)****a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a pozíciólimitek árualapú származtatott termékekre való alkalmazását meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2014. május 15-i 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾, és különösen annak 57. cikke (3) és (12) bekezdésére,

mivel:

- (1) Az árualapú származtatott termékekre vonatkozó pozíciólimitek alkalmazása tekintetében az Unióban érvényesítendő harmonizált megközelítés kialakítása érdekében meg kell határozni a pozíciólimitek számításának módszertanát. E módszertannak meg kell akadályoznia a szabályozási arbitrázst, és elő kell segítenie a következetességet, miközben kellő rugalmasságot kell biztosítania az illetékes hatóságok számára ahhoz, hogy figyelembe vehessék a különböző árualapú származtatott termékek és alaptermékek piaci közötti eltéréseket. A pozíciólimitek számítási módszertanának lehetővé kell tennie, hogy az illetékes hatóságok egyensúlyt teremtsenek egyfelől a limitek olyan alacsony szinten történő megállapítására irányuló célok között, amely megakadályozza, hogy az adott árualapú származtatott termékekben pozícióval rendelkezők visszaéljenek piaci helyzetükkel vagy torzítsák a piacot, másfelől a rendezett árazási és kiegyenlítési rendszerek kialakítására, az új árualapú származtatott termékek kidolgozására és az arra irányuló célok között, hogy az árualapú származtatott termékek továbbra is hozzájárulhassanak az alapul szolgáló árupiacon végzett kereskedelmi tevékenységek végzéséhez.
- (2) A 2014/65/EU irányelvből származó néhány fogalom pontos azonosítása, továbbá a jelen rendelethez szükséges technikai jellegű fogalmak meghatározása érdekében és az egységes alkalmazás céljából több fogalmat definiálni kell.
- (3) Az egyes személyek által adott időpontban birtokolt pozíció tényleges méretének meghatározása céljából a piaci szereplők árualapú származtatott termékben tartott hosszú és rövid pozícióit nettósítani kell. Az opciós szerződésen keresztül létesített pozíciók méretét delta-ekvivalens alapon kell számítani. Mivel e rendelet eltérő számítási módszertant állapít meg az azonnali havi és az egyéb havi szerződések pozíciólimitjei tekintetében, a nettósítást külön kell elvégezni az azonnali havi és az egyéb havi pozíciók tekintetében.
- (4) A 2014/65/EU irányelv előírja, hogy a valamely személy nevében más személy által tartott pozíciókat is figyelembe kell venni az előbbi személyek pozíciólimitjének, valamint a szervezeti szinten és a csoportszinten alkalmazandó pozíciólimitek számítása során, és ezért a pozíciókat csoportszinten összesíteni kell. A pozíciókat mindamelllett csak akkor helyénvaló csoportszinten összesíteni, ha az anyavállalat ellenőrzést képes gyakorolni a pozíciók használata felett. Ennek megfelelően az anyavállalatnak összesítenie kell a leányvállalatai által tartott pozíciókat a saját maga által közvetlenül tartott pozíciókkal, továbbá a leányvállalatoknak saját pozícióikat is összesíteniük kell. Az összesítés eredményeként az anyavállalat szintjén számított pozíciók nagyobbak, vagy a különböző leányvállalatok által tartott hosszú és rövid pozíciók nettósítása miatt kisebbek is lehetnek az egyedi leányvállalatok szintjén számolt pozícióknál. Nem összesíthetők anyavállalati szinten azok a pozíciók, amelyeket kollektív befektetési vállalkozások tartanak befektetők, nem pedig anyavállalatuk nevében, amennyiben az anyavállalat nem képes ellenőrzést gyakorolni e pozíciók saját javára történő felhasználása felett.
- (5) Az ugyanazon árualapú származtatott termék fogalmának olyan szigorú korlátot kell képeznie, amely megakadályozza, hogy a pozíciótulajdonosok a legfőbb árualapú származtatott ügyletre vonatkozó pozíciólimit kiküldése és hatékonyságának meggyengítése céljából meg nem engedett módon, egymástól különböző árualapú származtatott termékek között alkalmazzanak nettósítást. Ez nem akadályozhatja meg az illetékes hatóságokat abban, hogy az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA) koordinálásával hasonló pozíciólimiteket állapítsanak meg a hasonló árualapú származtatott termékek vonatkozásában. Az árualapú származtatott termékek kereskedési helyszíni kereskedési forgalma csak akkor tekinthető jelentősnek, ha kellő időn át meghaladja az e rendeletben megállapított likviditási küszöbértéket.

⁽¹⁾ HL L 173., 2014.6.12., 173. o.

- (6) Amennyiben egy tőzsdén kívüli ügylet értékelése valamely kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termék alaptermékével azonos alapterméken alapul, amely alapterméket azonos helyszínen és azonos szerződéses feltételek mellett kell leszállítani, továbbá amennyiben a tőzsdén kívüli ügylet gazdasági eredménye nagymértékben korrelál valamely kereskedési helyszínen forgalmazott termékkel, akkor az ilyen tőzsdén kívüli ügyletet a kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termékkel gazdaságilag egyenértékűnek kell tekinteni, függetlenül a kereskedési egység mérete és a szállítási határidő tekintetében köztük meglévő esetleges kisebb különbségektől. A kereskedés utáni kockázatkezelési intézkedések, például az elszámolási intézkedések tekintetében meglévő különbségek szintén nem képezhetik akadályát az ilyen ügyletek gazdaságilag egyenértékűvé nyilvánításának. A potenciálisan domináns, kereskedési helyszínen kereskedett pozíciók tőzsdén kívüli ügyletekre vonatkozó kétoldalú konstrukciókon keresztül történő, meg nem engedhető nettósítását megakadályozandó, valamint a pozíciólimit-rendszer hatékony gyakorlati működését biztosítandó, a tőzsdén kívül kötött árualapú származtatott ügyleteket csak korlátozott feltételek mellett szabad a kereskedési helyszíneken forgalmazott termékekkel gazdaságilag egyenértékűnek tekinteni. A pozíciólimitek kikerülését megakadályozandó és a pozíciólimit-rendszer integritását fokozandó, a gazdaságilag egyenértékű, tőzsdén kívüli ügyletek fogalmát szűken kell meghatározni, hogy az ne tegye lehetővé valamely tőzsdén kívüli pozíció több más pozícióval való nettósítását, és ne adjon lehetőséget mérlegelésre a tekintetben, hogy a pozíciót melyik másik pozícióval nettósítsák.
- (7) Kritériumokat kell meghatározni annak megállapítása érdekében, hogy mely árualapú származtatott pozíció csökkenti objektíven mérhető módon a kereskedelmi tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kockázatokat, e kritériumok közé értve a fedezeti művelet a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokon (IFRS) alapuló, számviteli fogalmának használatát. A számviteli fogalomnak akkor is alkalmazhatónak kell lennie a nem pénzügyi szervezetek számára, ha azok nem alkalmazzák az IFRS-t az egyes vállalkozások szintjén.
- (8) Lehetővé kell tenni továbbá, hogy a nem pénzügyi szervezetek saját vagy csoportjuk kereskedelmi tevékenységével kapcsolatos átfogó kockázatok csökkentését célzó kockázatkezelési technikákat alkalmazzanak, e technikák közé értve az eltérő földrajzi piacokból, termékekből, időhorizontokból és vállalkozásokból származó kockázatok kezelését („makro- vagy portfóliófedezet”). Amikor egy nem pénzügyi szervezet makro- vagy portfóliófedezeti műveletet végez, nem feltétlenül képes egyértelmű kapcsolatot megállapítani valamely konkrét árualapú származtatott pozíció és az adott pozíció által fedezendő, kereskedelmi tevékenységből származó konkrét kockázat között. Az is előfordulhat, hogy a nem pénzügyi szervezet gazdaságilag nem egyenértékű árualapú származtatott ügyletet használ a kereskedelmi tevékenységből származó valamely konkrét kockázat fedezésére, mivel nem áll rendelkezésre azonos árualapú származtatott termék, vagy egy létező, szorosabban korreláló árualapú származtatott termékben nem elegendő a likviditás („helyettesítő fedezet”). Ezekben az esetekben a kockázatkezelési politikáknak és rendszereknek meg kell akadályozniuk, hogy a nem fedezeti célú ügyleteket fedezeti ügyletekként kategorizálják, és kellően részletes bontásban kell bemutatniuk a fedezeti portfóliót ahhoz, hogy annak spekulatív elemei azonosíthatók és a pozíciólimit-számításba bevonhatók legyenek. A pozíciók nem minősülhetnek kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos kockázatokat csökkentőnek pusztán azon az alapon, hogy átfogó alapon kockázatcsökkentőnek tekintett portfólió részét alkotják.
- (9) A kockázatok idővel változhatnak, és az ehhez való igazodás érdekében előfordulhat, hogy az eredetileg kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos kockázatok csökkentése céljából nyitott árualapú származtatott pozíciókat olyan további árualapú származtatott ügyletekkel kell kiegyenlíteni, amelyek lezárják a kereskedelmi kockázattal már nem kapcsolatos árualapú származtatott ügyletek által képviselt pozíciókat. Emellett egy olyan kockázat változásának, amelyet a kockázatcsökkentés céljából árualapú származtatott pozíció nyitásával kezeltek, nem kell ahhoz vezetnie, hogy ezt a pozíciót a későbbiekben már nem ismerik el kezdettől fogva kockázatcsökkentőként.
- (10) Lehetővé kell tenni, hogy a nem pénzügyi szervezetek még az adott pozíció megnyitását megelőzően kérelmezhesék a kereskedelmi tevékenységek kockázatainak fedezésére vonatkozó mentességet. A kérelemben egyértelmű és tömör áttekintést kell adni az illetékes hatóság számára a nem pénzügyi szervezetnek az alaptermékkel kapcsolatos kereskedelmi tevékenységéről, a kapcsolódó kockázatokról és arról, hogyan segítik elő az árualapú származtatott termékek e kockázatok csökkentését. A pozíciólimitek mindenkor érvényesek, és amennyiben a mentességet az illetékes hatóság nem ítéli meg, a nem pénzügyi szervezet köteles a limitet meghaladó pozíciót megfelelően csökkenteni, és a limit meghaladásáért felügyeleti intézkedéssel sújtható. A nem pénzügyi szervezeteknek rendszeresen újra kell értékelniük tevékenységüket annak biztosítása érdekében, hogy a mentesség további alkalmazása indokolt maradjon.
- (11) Az azonnali havi időszak, amely a lejáratkori teljesítést közvetlenül megelőző időszak, minden egyes árualapú származtatott termék esetében eltérő, és nem feltétlenül felel meg pontosan egy hónapnak. Azonnali havi szerződésnek ezért az adott árualapú származtatott termékre vonatkozó azon szerződést kell tekinteni, amelynek lejáratja a legközelebbi. A személyek által tartható pozíciók azon időszak tekintetében történő korlátozása, amikor az áru fizikai szállítását teljesíteni kell, korlátozza az egyes személyek által leszállítható vagy fogadható mögöttes leszállítható mennyiséget, és ezáltal megakadályozza, hogy egyes személyek domináns pozíciókat építsenek ki,

amelynek révén az áruhoz való hozzáférés korlátozásával kizorítást gyakorolhatnak. Az azonnali havi pozíciólimitek normatív alapértékét ezért mind a természetben, mind a készpénzben kiegyenlített árualapú származtatott termékek esetében a becsült leszállítható mennyiség százalékos arányában kell meghatározni. Az azonnali havi pozíciólimitek megfelelő meghatározásának pontosabb biztosítása és a rendezett kiegyenlítés érdekében lehetővé kell tenni az illetékes hatóságok számára, hogy csökkenő pozíciólimiteket alkalmazzanak abban az időszakban, amely valamely szerződés azonnali havi szerződéssé válásának időpontjától a szerződés lejáratáig tart.

- (12) Az azonnali havi lejáratokon kívül minden más lejárat esetében az egyéb havi pozíciólimiteket kell alkalmazni. Az egyéb havi pozíciólimitek normatív alapértékét mind a természetben, mind a készpénzben kiegyenlített árualapú származtatott termékek esetében az összes nyitott pozíció százalékos arányában kell meghatározni. Az egyéb havi árualapú származtatott pozíciók eloszlása gyakran koncentrálnak a lejáratához legközelebb eső hónapokra. Ezért az összes nyitott pozíció megfelelőbb alapértéket biztosít a pozíciólimitek meghatározásához, mint egy, a különböző lejáratokon átlagolt számérték.
- (13) A leszállítható mennyiség és a nyitott pozíciók 25 %-ában megállapított normatív alapérték meghatározásához más piacokon és joghatóságokban szerzett tapasztalatok szolgálnak referenciaként. Lehetővé kell tenni, hogy amennyiben a piac sajátosságai – például a piaci szereplők hiánya – ezt szükségessé teszik, az illetékes hatóságok a rendezett kiegyenlítés, valamint a származtatott termék és az alaptermék piacának rendezett működése érdekében kiigazíthassák az alapértéket; ennek keretében biztosítani kell, hogy az alapérték legfeljebb 20 %-kal (vagy egyes mezőgazdasági árualapú származtatott termékek esetében 22,5 %-kal) csökkenthető, valamint legfeljebb 10 %-kal (vagy a kevésbé likvid árualapú származtatott termékek esetében 15 %-kal) növelhető legyen. Mivel az alapérték kiigazítására csak akkor és addig kerülhet sor, amikor és ameddig ezt a piac objektív sajátosságai szükségessé teszik, lehetővé kell tenni az alapérték ideiglenes kiigazítását. Az illetékes hatóságoknak minden olyan esetben gondoskodniuk kell az alapérték lefelé történő kiigazításáról, amikor arra a domináns pozíciók kialakításának megakadályozása és az árualapú származtatott termék, valamint az alaptermék rendezett árazásának elősegítése érdekében szükség van. A megadott tartomány azt tükrözi, hogy a 2014/65/EU irányelv az árualapú származtatott termékek és piacok szélesebb körére terjed ki, mint a más piacokon és joghatóságokban alkalmazott hasonló szabályozás. Az árualapú származtatott termék fogalmának a 600/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 2. cikke (1) bekezdésének 30. pontjában szereplő meghatározása tág, és olyan értékpapírosított származtatott termékeket és készpénzben kiegyenlítendő származtatott termékeket (pl. klimatikus változókat) is magában foglal, amelyeknek nincs kézzelfogható alapterméke. Az értékpapírosított származtatott termékek esetében nem alkalmazható az azonnali havi és egyéb havi időszak fogalma. A kézzelfogható alaptermék nélküli származtatott termékek esetében a leszállítható mennyiség nem alkalmazható a pozíciólimit megállapításához. Ezért az illetékes hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy az ilyen árualapú származtatott termékek pozíciólimitjeinek egyéb paraméterek, például a kibocsátott értékpapírok száma, vagy az azonnali hónap esetében is a nyitott pozíciók alapján történő meghatározása érdekében bővíthessék vagy kiigazíthassák a számítási módszertant.
- (14) Egyes árualapú származtatott termékek – különösen a villamos energia és a gáz – esetében az alaptermék leszállítása egy meghatározott időszak (pl. nap, hónap vagy év) során folyamatos. Emellett egyes hosszabb – például éves vagy negyedéves – szállítási időszakraól rendelkező szerződések esetenként automatikusan helyettesíthetők hasonló, de rövidebb – például negyedéves vagy havi – szállítási időszakról rendelkező, kapcsolódó szerződésekkel („kaszkádszerződések”). Ezekben az esetekben nem lenne helyénvaló azonnali havi pozíciólimitet alkalmazni a teljesítés előtt helyettesítésre kerülő szerződésre, mivel e limit nem venné figyelembe a szerződés lejáratát és természetben vagy készpénzben történő kiegyenlítését. Amennyiben az azonos alaptermékre vonatkozó szerződések szállítási időszakai között átfedés van, minden kapcsolódó szerződésre egyetlen pozíciólimitnek kell vonatkoznia azon pozíciók megfelelő figyelembevétele érdekében, amelyek a potenciálisan leszállítható szerződések tekintetében állnak fenn. Ennek megkönnyítése érdekében a kapcsolódó szerződéseket az alaptermék egységében kell kifejezni, és ennek megfelelően kell összesíteni és nettósítani.
- (15) Egyes olyan mezőgazdasági árualapú származtatott termékek esetében, amelyek lényeges hatást gyakorolnak az élelmiszerek fogyasztói áraira, a számítási módszertan lehetővé teszi, hogy az illetékes hatóságok az általános tartomány alsó határánál alacsonyabban állapítsák meg az alapértéket és a pozíciólimitet, ha bizonyítani tudják az árakat jelentősen befolyásoló spekulatív tevékenység jelenlétét.
- (16) Az illetékes hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (3) bekezdésében felsorolt tényezők szükségessé teszik-e az alapértéknek a pozíciólimit végleges szintjének megállapítása érdekében történő kiigazítását. Az értékelés során az adott árualapú származtatott termék tekintetében releváns tényezőket kell figyelembe venni. A számítási módszertannak iránymutatást kell nyújtania a limitek megállapításához, ugyanakkor az egyes árualapú származtatott termékek tekintetében a piaci visszaélések elkerülését biztosító, megfelelő pozíciólimitek megállapítására vonatkozó végső döntés az illetékes hatóságé. A tényezőknek az a szerepük, hogy az illetékes hatóságok és az ESMA véleményének kialakítását megkönnyítő, fontos támpontokat nyújtsanak, és biztosítsák a pozíciólimitek Unió-szerte megfelelő összehangolását, egyebek mellett a volatilitás hatásának eseti alapon történő és a megfelelő pozíciólimitek biztosításához szükséges gyakorisággal végrehajtott értékelésével.

(¹) Az Európai Parlament és a Tanács 600/2014/EU rendelete (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 84. o.).

- (17) A pozíciólimitek nem képezhetik új árualapú származtatott termékek kidolgozásának akadályát, és nem akadályozhatják meg, hogy az árualapú származtatott termékek piacainak kevésbé likvid szegmensei megfelelően működjenek. A számítási módszertan alkalmazása során az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük az új és meglévő árualapú származtatott termékekben létrejövő likviditás kialakításához szükséges időt; ez különösen azon árualapú származtatott termékek esetében fontos szempont, amelyek szűk célcsoportra irányuló vagy „éretlen” piacokon segíthetik elő a kockázatkezelést, vagy új áruk tekintetében új fedezeti lehetőségeket nyújtanak. Tekintettel arra, hogy a pozíciólimit-rendszer piacok és áruk széles körére vonatkozik, nincs olyan egyetlen, előre meghatározott időintervallum, amellyel megfelelően megragadható lenne, hogy egy árualapú származtatott termék mennyi idő elteltével válik új termékből hagyományos terméké. Hasonlóképpen, számos olyan árualapú származtatott termék létezik, amely valószínűsíthetően soha nem fog olyan számú piaci szereplőt és olyan mértékű likviditást vonzani, amely annak kockázata nélkül biztosítaná a pozíciólimitek hatékony alkalmazását, hogy a piaci szereplők rendszeresen és akaratlanul túllépik a limiteket, és ezáltal zavarokat okoznak az adott árualapú származtatott termékek árazásában és kiegyenlítésében. A piacok hatékony működését veszélyeztető e kockázatok kezelése érdekében a számítási módszertan lépcsőzetes megközelítést alkalmaz, amely szerint az árualapú származtatott termékek esetében 10 000 kereskedési egységig, az árualapú értékpapírosított származtatott termékek esetében pedig 10 millió darab értékpapírig 2 500 kereskedési egységben, illetve 2,5 millió darab kibocsátott értékpapírban meghatározott, rögzített pozíciólimit alkalmazandó – úgy az azonnali havi, mint az egyéb havi szerződések esetében. Az ezeket a küszöbértékeket meghaladó – jöllehet még mindig viszonylag illikvid – szerződések esetében a kereskedés indokolatlan korlátozásának elkerülése érdekében adott esetben lehetővé kell tenni magasabb pozíciólimitek alkalmazását.
- (18) Az árualapú származtatott termék piacán részt vevő piaci szereplők száma, összetétele és szerepe befolyásolhatja az egyes piaci szereplők által tartott pozíciók jellegét és méretét. Egyes árualapú származtatott termékek tekintetében egyes piaci szereplők az alaptermék vásárlásában, eladásában és szállításában betöltött szerepükből adódóan esetleg jelentős pozíciót tartanak, és a piac másik oldalán állnak a többi szereplő többségéhez képest, akik az alapul szolgáló áru piacán likviditási és kockázatkezelési szolgáltatásokat nyújtanak.
- (19) Az alapul szolgáló árupiac jellemzői közé tartozik az alaptermék kínálata, felhasználása, az alaptermékhez való hozzáférés és az alaptermék rendelkezésre állása. E jellemzők részletesebb összetevőinek, például az áru romlandóságának és a szállítási módnak az értékelése alapján az illetékes hatóság képes meghatározni a piac rugalmasságát, és ennek megfelelően kiigazíthatja a pozíciólimiteket.
- (20) Egyes árualapú származtatott termékek esetében jelentős eltérés lehet a nyitott pozíciók és a leszállítható mennyiség között. Ez előfordulhat akkor, amikor a származtatott kereskedés mértéke viszonylag kicsi a leszállítható mennyiséghez képest, mely esetben a nyitott pozíciók nagysága elmarad majd a leszállítható mennyiségtől, vagy például akkor, amikor valamely árualapú származtatott terméket széles körben, sok különböző kockázati kitétség fedezésére használnak, mely esetben a leszállítható mennyiség elmarad majd a nyitott pozíciók nagyságától. A nyitott pozíciók és a leszállítható mennyiség közötti ilyen jelentős eltérések indokolták teszik az egyéb havi limitekre vonatkozó alapértéktől lefelé vagy felfelé történő eltérést annak érdekében, hogy az azonnali hónap közeledtével a piac továbbra is rendezetten működhessen.
- (21) Ugyancsak abból a célból, hogy a nyitott pozíciók és a leszállítható mennyiség jelentős számított eltérése ne vezessen az azonnali hónap közeledtével a piac rendezetlen működéséhez, a leszállítható mennyiség fogalmába beletartoznak az adott alaptermék azon helyettesítő kategóriái vagy típusai, amelyek leszállításával az árualapú származtatott termék specifikációi szerint az ügylet kiegyenlíthető.
- (22) Az Európai Parlament és a Tanács a pénzügyi eszközök piacaira vonatkozó, a 2014/65/EU irányelvben és a 600/2014/EU rendeletben meghatározott új rendelkezései 2017. január 3-tól alkalmazandók. A következetesség és a jogbiztonság érdekében e rendeletet is ugyanettől a naptól kell alkalmazni.
- (23) Ez a rendelet az ESMA által a Bizottságnak benyújtott szabályozástechnikai standardtervezeten alapul.
- (24) Az ESMA nyilvános konzultációt folytatott az e rendelet alapját képező szabályozástechnikai standardtervezetről, elemezte az ezekkel összefüggésben felmerülő, esetleges költségeket és hasznot, és kikérte az 1095/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 37. cikke alapján létrehozott Értékpapírpiazi Érdekképviseleti Csoport véleményét,

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1095/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Értékpapírpiazi Hatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/77/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 84. o.).

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet a személyek árualapú származtatott termékben meglévő nettó pozíciói számításának szabályait és e pozíciók méretére vonatkozó pozíciólimitek számítási módszertanát határozza meg.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

(1) „nem pénzügyi szervezet”: természetes vagy jogi személy a következők kivételével:

- a) a 2014/65/EU irányelv szerint engedélyezett befektetési vállalkozás;
- b) a 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁾ szerint engedélyezett hitelintézet;
- c) a 73/239/EGK tanácsi irányelv ⁽²⁾ szerint engedélyezett biztosító;
- d) a 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³⁾ szerint engedélyezett biztosító;
- e) a 2005/68/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁴⁾ szerint engedélyezett viszontbiztosító;
- f) a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁵⁾ szerint engedélyezett ÁÉKBV és adott esetben annak alapkezelő társasága;
- g) a 2003/41/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁶⁾ 6. cikkének a) pontja szerinti foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmény;
- h) a 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁷⁾ szerint engedélyezett vagy bejegyzett ABAK által kezelt alternatív befektetési alap;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2013.6.27., 338. o.).

⁽²⁾ A Tanács 73/239/EGK irányelve (1973. július 24.) az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosítási tevékenység megkezdésére és gyakorlására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 228., 1973.8.16., 3. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/83/EK irányelve (2002. november 5.) az életbiztosításról (HL L 345., 2002.12.19., 1. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/68/EK irányelve (2005. november 16.) a viszontbiztosításról és a 73/239/EGK, a 92/49/EGK tanácsi irányelv, valamint a 98/78/EK és a 2002/83/EK irányelv módosításáról (HL L 323., 2005.12.9., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/65/EK irányelve (2009. július 13.) az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 302., 2009.11.17., 32. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/41/EK irányelve (2003. június 3.) a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről (HL L 235., 2003.9.23., 10. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/61/EU irányelve (2011. június 8.) az alternatív befektetési alap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról (HL L 174., 2011.7.1., 1. o.).

- i) a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ szerint engedélyezett központi szerződő fél;
- j) a 909/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ szerint engedélyezett központi értéktár.

Harmadik országbeli szervezet akkor minősül nem pénzügyi szervezetnek, ha – amennyiben az Unió területén lenne honos, és az Unió jogszabályai vonatkoznának rá – nem lenne kötelező a felsorolt jogi aktusok valamelyike szerinti engedélyeztetése.

- (2) „azonnali havi szerződés”: meghatározott alaptermékre vonatkozó árualapú származtatott szerződés, amelynek lejárat a legközelebb esedékes a kereskedési helyszín által meghatározott szabályok szerint;
- (3) „egyéb havi szerződés”: azonnali havi szerződésen kívüli árualapú származtatott szerződés.

II. FEJEZET

A SZEMÉLYEK ÁLTAL TARTOTT NETTÓ POZÍCIÓK SZÁMÍTÁSÁNAK MÓDSZERE

3. cikk

Árualapú származtatott pozíciók összesítése és nettósítása

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (1) bekezdése)

- (1) Valamely személy egy árualapú származtatott termékben meglévő nettó pozíciója az adott, kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termékben meglévő pozícióinak, az 5. cikk (1) bekezdése szerint ugyanazon árualapú származtatott termékeknek minősülő termékben meglévő pozícióinak és a 6. cikk szerinti gazdaságilag egyenértékű, tőzsdén kívüli ügyletekben meglévő pozícióinak összege.
- (2) Amennyiben a személy az (1) bekezdésben említett árualapú származtatott termékek bármelyikében hosszú és rövid pozíciókkal is rendelkezik, ezeket a pozíciókat az adott árualapú származtatott termékben meglévő nettó pozíciójának meghatározása céljából nettósítja.
- (3) Nem pénzügyi szervezet árualapú származtatott termékekben meglévő azon pozíciói, amelyek a 7. cikknek megfelelően objektíven mérhető módon kockázatcsökkentők, és amelyeket ilyenekként az illetékes hatóság a 8. cikknek megfelelően jóváhagyott, nem számíthatók be az adott nem pénzügyi szervezet nettó pozíciójának meghatározásába.
- (4) A személy minden árualapú származtatott termék vonatkozásában külön számítja ki az azonnali havi szerződésekben és az egyéb havi szerződésekben meglévő nettó pozícióját.

4. cikk

A csoporthoz tartozó jogi személyek pozícióinak számítása

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (1) bekezdése)

- (1) Az anyavállalat a következő pozíciók 3. cikk szerinti aggregálásával számítja ki nettó pozícióját:
 - a) saját nettó pozíciója;
 - b) egyes leányvállalatainak nettó pozíciója.
- (2) Az (1) bekezdéstől eltérve kollektív befektetési vállalkozás anyavállalata vagy – amennyiben a kollektív befektetési vállalkozás alapkezelő társaságot jelölt ki – az adott alapkezelő társaság anyavállalata nem aggregálhatja a kollektív befektetési vállalkozás árualapú származtatott termékben meglévő pozícióit, ha semmilyen módon nem befolyásolja a pozíciók megnyitására, tartására vagy lezárására vonatkozó befektetési döntéseket.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 909/2014/EU rendelete (2014. július 23.) az Európai Unión belüli értékpapír-kiegyenlítés javításáról és a központi értéktárakról, valamint 98/26/EK és a 2014/65/EU irányelv, valamint a 236/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 257., 2014.8.28., 1. o.).

5. cikk

Ugyanazon árualapú származtatott termékek és jelentős nagyságrend

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (6) bekezdése)

(1) Eltérő kereskedési helyszíneken forgalmazott árualapú származtatott termékek akkor minősülnek ugyanazon árualapú származtatott terméknek, ha teljesülnek a következő feltételek:

- a) mindkét árualapú származtatott termék szerződéses specifikációi és feltételei azonosak, a kereskedés utáni kockázatkezelési intézkedések kivételével;
- b) a két árualapú származtatott termék nyitott pozíciók vagy – a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdése 44. pontjának c) alpontjában meghatározott árualapú származtatott termékek esetében – kibocsátott értékpapírok egyetlen, helyettesíthető halmazát alkotja, amelyben az egyik kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termékben meglévő pozíciók kiegyenlíthetők a másik kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termékben meglévő pozícióval.

(2) Valamely árualapú származtatott termék akkor minősül a kereskedési helyszínen jelentős nagyságrendben forgalmazott terméknek, ha az árualapú származtatott termék kereskedése az adott kereskedési helyszínen egymást követő három hónap során megfelel a következő feltételek bármelyikének:

- a) az átlagos napi nyitott pozíciók összege meghaladja a 10 000 kereskedési egységet az azonnali hónap és az egyéb hónapok tekintetében együttvéve; vagy
- b) a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdése 44. pontjának c) alpontjában meghatározott árualapú származtatott termékek esetében a kereskedett egységek számának és az árak a szorzata napi átlagban meghaladja az 1 000 000 EUR-t.

(3) A kereskedési helyszínek közül az minősül az ugyanazon árualapú származtatott termékekben a legnagyobb forgalmat bonyolító kereskedési helyszínnek, ahol éves időtartam tekintetében:

- a) a legmagasabbak az átlagos napi nyitott pozíciók; vagy
- b) a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdése 44. pontjának c) alpontjában meghatározott árualapú származtatott termékek esetében a legmagasabb az átlagos napi forgalom.

6. cikk

A kereskedési helyszíneken forgalmazott árualapú származtatott termékekkel gazdaságilag egyenértékű, tőzsdén kívüli ügyletek

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (1) bekezdése)

Valamely tőzsdén kívüli származtatott ügylet akkor minősül gazdaságilag egyenértékűnek egy kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termékkel, ha szerződéses specifikációi és feltételei azonosak, a kereskedési egység méretére vonatkozó előírások és a kereskedés utáni kockázatkezelési intézkedések kivételével, továbbá a szállítási határidők eltérése nem haladja meg az egy naptári napot.

7. cikk

A kereskedelmi tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kockázatokat csökkentő pozíciók

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (1) bekezdése)

(1) Nem pénzügyi szervezet kereskedési helyszínen forgalmazott árualapú származtatott termékben vagy a 6. cikk szerinti gazdaságilag egyenértékű, tőzsdén kívüli ügyletben meglévő pozíciója akkor minősül az adott nem pénzügyi szervezet kereskedelmi tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó kockázatokat csökkentő pozíciónak, ha önmagában vagy a (2) bekezdésnek megfelelően („árualapú származtatott termékekből álló portfólióban meglévő pozíció”) más származtatott termékekkel kombinálva a pozíció teljesíti a következő feltételek valamelyikét:

- a) azon eszközök, szolgáltatások, inputok, termékek, áruk vagy kötelezettségek értékében bekövetkező esetleges változásokból fakadó kockázatokat csökkenti, amelyeket a nem pénzügyi szervezet vagy annak csoportja birtokol, előállít, termel, feldolgoz, nyújt, beszerz, forgalmaz, bérbe ad, értékesít vagy teljesít, illetve amelyek birtoklását, előállítását, termelését, feldolgozását, nyújtását, beszerzését, forgalmazását, bérbe adását, értékesítését vagy teljesítését a rendes üzletmenete alapján észszerűen tervezi;

b) az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 3. cikke alapján elfogadott nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) szerinti fedezeti műveletnek minősül.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az a pozíció minősül önmagában vagy más származtatott termékekkel kombinálva kockázatcsökkentő pozíciónak, amelynek tekintetében a nem pénzügyi szervezet vagy az annak nevében a pozíciót tartó személy:

a) belső politikáiban ismerteti a következőket:

- i. a kereskedelmi tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó kockázatok csökkentésére kialakított portfólió részét képező árualapú származtatott termékek típusai és elfogadhatósági kritériumai;
- ii. a portfólió és az általa csökkentett kockázatok közötti összefüggés;
- iii. azok az intézkedések, amelyek biztosítják, hogy az említett termékekben felvett pozíciók kizárólagos célja a nem pénzügyi szervezet kereskedelmi tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó kockázatok csökkentése, és hogy minden egyéb célt szolgáló pozíció egyértelműen azonosítható;

b) kellően részletes bontásban képes bemutatni a portfóliókat az őket alkotó árualapú származtatott termékek osztályai, az alaptermék, az időhorizont és egyéb releváns tényezők tekintetében.

8. cikk

A pozíciólimitekre vonatkozó mentesség alkalmazása

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (1) bekezdése)

(1) Az árualapú származtatott termékben kockázatcsökkentő pozíciónak minősülő pozícióval rendelkező nem pénzügyi szervezet a 2014/65/EU irányelv 57. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében említett mentesség iránti kérelmét az adott árualapú származtatott termékre vonatkozó pozíciólimitet megállapító illetékes hatósághoz nyújtja be.

(2) Az (1) bekezdésben említett személy a következő információk benyújtásával igazolja, hogy a pozíció a kereskedelmi tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó kockázatokat csökkentő pozíció:

- a) a nem pénzügyi szervezet azon árut érintő kereskedelmi tevékenysége jellegének és értékének ismertetése, amely áruval a mentességi kérelem tárgyát képező árualapú származtatott termék kapcsolatos;
- b) a nem pénzügyi szervezet azon tevékenysége jellegének és értékének ismertetése, amely a kereskedési helyszíneken forgalmazott releváns árualapú származtatott termékek és a velük gazdaságilag egyenértékű, tőzsdén kívüli ügyletek kereskedésével és pozícióival kapcsolatos;
- c) az adott áruval kapcsolatos azon kitettségek és kockázatok jellegének és mértékének ismertetése, amelyeket a nem pénzügyi szervezet kereskedelmi tevékenységei eredményeként visel vagy várakozásai szerint viselni fog, és amelyeket az árualapú származtatott termékek alkalmazása csökkent vagy a várakozásai szerint csökkenteni fog;
- d) annak magyarázata, hogy az árualapú származtatott termékek alkalmazása hogyan csökkenti közvetlenül a nem pénzügyi szervezet kereskedelmi tevékenységekkel kapcsolatos kitettségét és kockázatait.

(3) Az illetékes hatóság a kérelem kézhezvételétől számított 21 naptári napon belül határoz annak elfogadásáról vagy elutasításáról, és határozatáról értesíti a nem pénzügyi szervezetet.

(4) A nem pénzügyi szervezet értesíti az illetékes hatóságot, amennyiben jelentős változás áll be kereskedelmi tevékenységének vagy az árualapú származtatott termékkel kapcsolatos kereskedési tevékenységének jellegében és értékében, és a változás a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott információk tekintetében releváns; ebben az esetben új kérelmet nyújt be, amennyiben a mentességet továbbra is alkalmazni kívánja.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1606/2002/EK rendelete (2002. július 19.) a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról (HL L 243., 2002.9.11., 1. o.).

III. FEJEZET

A POZÍCIÓLIMITEK ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÁLTALI SZÁMÍTÁSÁNAK MÓDSZERTANA

1. SZAKASZ

Az alapérték meghatározása

9. cikk

Az azonnali havi limitek alapértékének meghatározása

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (4) bekezdése)

- (1) Az illetékes hatóság valamely árualapú származtatott termék azonnali havi pozíciólimitjének alapértékét az adott árualapú származtatott termék leszállítható mennyiségének 25 %-ában határozza meg.
- (2) Az alapértéket kereskedési egységben kell megállapítani, amely az alaptermék standardizált mennyiségét képviselő, az árualapú származtatott terméket forgalmazó kereskedési helyszín által használt kereskedési egység.
- (3) Amennyiben az illetékes hatóság az azonnali hónap időszakán belüli különböző időpontok vonatkozásában eltérő pozíciólimiteket állapít meg, e pozíciólimiteknél az árualapú származtatott termék lejáratához közeledve fokozatosan csökkenniük kell, és figyelembe kell venniük a kereskedési helyszín pozíciómenedzseléssel kapcsolatos rendelkezéseit.
- (4) Az (1) bekezdéstől eltérve az illetékes hatóság az adott árualapú származtatott termékben fennálló leszállítható mennyiség 20 %-ában határozza meg azon származtatott szerződések azonnali havi pozíciólimitjének alapértékét, amelyek alapterméke emberi fogyasztásra szánt élelmiszernek minősül, és amelyekben az azonnali és egyéb havi nyitott pozíciók összesített, kombinált mértéke meghaladja az 50 000 kereskedési egységet valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban.

10. cikk

Leszállítható mennyiség

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (3) bekezdése)

- (1) Az illetékes hatóság valamely árualapú származtatott termék leszállítható mennyiségét az árualapú származtatott termék tekintetében megállapított szállítási követelmények teljesítéséhez használható alaptermék mennyiségének meghatározásával számítja ki.
- (2) Az illetékes hatóság valamely árualapú származtatott termék (1) bekezdésben megállapított leszállítható mennyiségét az alapterméknek a meghatározást közvetlenül megelőző egyéves időszak tekintetében a leszállításra rendelkezésre álló átlagos havi mennyisége alapján határozza meg.
- (3) Az alaptermék mennyiségének az (1) bekezdés feltételei szerinti meghatározásához az illetékes hatóság figyelembe veszi a következő kritériumokat:
 - a) az alaptermék tárolásával kapcsolatos lehetőségek;
 - b) az alaptermék kínálatát befolyásoló tényezők.

11. cikk

Az egyéb havi limitek alapértékének meghatározása

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (4) bekezdése)

- (1) Az illetékes hatóság valamely árualapú származtatott termék egyéb havi pozíciólimitjének alapértékét az adott árualapú származtatott termékben fennálló nyitott pozíciók 25 %-ában határozza meg.
- (2) Az alapértéket kereskedési egységben kell megállapítani, amely az alaptermék standardizált mennyiségét képviselő, az árualapú származtatott terméket forgalmazó kereskedési helyszín által használt kereskedési egység.

12. cikk

Nyitott pozíciók

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (3) bekezdése)

Az illetékes hatóság valamely árualapú származtatott termékben fennálló nyitott pozíciók mértékét az adott árualapú származtatott termékben a kereskedési helyszíneken egy adott időpontban kinnlevő kereskedési egységek számának összesítésével határozza meg.

13. cikk

Az alapérték meghatározása egyes különös szerződések esetében

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (4) bekezdése)

(1) A 9. cikktől eltérve, az illetékes hatóság a 2014/65/EU irányelv I. melléklete C. szakaszának (10) pontja alá tartozó, alaptermékük tekintetében mérhető leszállítható mennyiséggel nem rendelkező, készpénzben kiegyenlített azonnali havi szerződések azonnali havi pozíciólimitjének alapértékét az adott árualapú származtatott termékben fennálló nyitott pozíciók 25 %-ában határozza meg.

(2) A 9. cikktől és a 11. cikktől eltérve, az illetékes hatóság a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdése 44. pontjának c) alpontjában meghatározott árualapú származtatott termékek pozíciólimitjének alapértékét a kibocsátott értékpapírok számának 25 %-ában határozza meg. Az alapértéket az értékpapírok számában kell megállapítani.

(3) A 9. cikktől és a 11. cikktől eltérve, amennyiben az árualapú származtatott termékre vonatkozó feltételek értelmében az alapterméket meghatározott időszakban folyamatosan kell szállítani, a 9. cikknek és a 11. cikknek megfelelően számított alapértékek az azonos alaptermékre vonatkozó kapcsolódó árualapú származtatott termékekre is alkalmazandók, ha azok szállítási időszaka átfedésben van. Az alapértéket az alaptermék egységeiben kell megállapítani.

II. SZAKASZ

A pozíciólimitiek számítása vonatkozásában releváns tényezők

14. cikk

A tényezők értékelése

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (3) bekezdése)

Az illetékes hatóság valamely árualapú származtatott termék azonnali havi és egyéb havi pozíciólimitjeit a 9., 11. és 13. cikk szerint meghatározott alapértékeket a 16–20. cikkekben említett tényezők által az adott származtatott termék és alapterméke piacának integritására gyakorolt potenciális hatásnak megfelelően kiigazítva a következő mértékben állapítja meg:

- a) 5 % és 35 % között; vagy
- b) 2,5 % és 35 % között, minden olyan származtatott termék esetében, amelynek alapterméke emberi fogyasztásra szánt élelmiszer, és amelyben az azonnali és egyéb havi nyitott pozíciók összesített, kombinált mértéke meghaladja az 50 000 kereskedési egységet valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban.

15. cikk

Új és illikvid termékek

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének g) pontja)

(1) A 14. cikktől eltérve:

- a) a kereskedési helyszínen forgalmazott azon árualapú származtatott termékek esetében, amelyekben az azonnali és egyéb havi nyitott pozíciók összesített, kombinált mértéke nem haladja meg a 10 000 kereskedési egységet valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban, az illetékes hatóság 2 500 kereskedési egységben állapítja meg az adott árualapú származtatott termékre vonatkozó pozíciólimitet;

- b) a kereskedési helyszínen forgalmazott azon árualapú származtatott termékek esetében, amelyekben az azonnali és egyéb havi nyitott pozíciók összesített, kombinált mértéke meghaladja a 10 000 kereskedési egységet, de nem haladja meg a 20 000 kereskedési egységet valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban, az illetékes hatóság 5 % és 40 % között állapítja meg az adott árualapú származtatott termékre vonatkozó azonnali havi és egyéb havi pozíciólimitet;
- c) a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdése 44. pontjának c) alpontjában meghatározott azon árualapú származtatott termékek esetében, amelyeknél a kibocsátott értékpapírok teljes száma nem haladja meg a 10 millió darabot valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban, az illetékes hatóság 2,5 millió darab értékpapírban állapítja meg az adott árualapú származtatott termékre vonatkozó pozíciólimitet;
- d) a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdése 44. pontjának c) alpontjában meghatározott azon árualapú származtatott termékek esetében, amelyeknél a kibocsátott értékpapírok teljes száma meghaladja a 10 millió darabot, de nem haladja meg a 20 milliót darabot valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban, az illetékes hatóság 5 % és 40 % között állapítja meg az adott árualapú származtatott termékre vonatkozó adott havi és egyéb havi pozíciólimitet.
- (2) A kereskedési helyszín értesíti az illetékes hatóságot, amikor valamely árualapú származtatott termék esetében a nyitott pozíciók összesített mértéke valamely egymást követő három hónapot lefedő időszakban eléri az előző bekezdésben említett, kereskedésegység-számban vagy értékpapírszámban megadott bármelyik mértéket. Az értesítést követően az illetékes hatóság felülvizsgálja a pozíciólimitet.

16. cikk

Az árualapú származtatott termékek lejárata

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének a) pontja)

- (1) Az azonnali havi pozíciólimitek alkalmazásában, amennyiben az árualapú származtatott terméknek rövid lejárata van, az illetékes hatóság lefelé igazítja ki a pozíciólimitet.
- (2) Az egyéb havi pozíciólimitek alkalmazásában, amennyiben az árualapú származtatott terméknek számos eltérő lejárata van, az illetékes hatóság felfelé igazítja ki a pozíciólimitet.

17. cikk

Az alaptermék leszállítható mennyisége

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének b) pontja)

Amennyiben az alaptermék leszállítható mennyisége korlátozható vagy szabályozható, vagy amennyiben a leszállítható mennyiség a rendezett kiegyenlítéshez szükséges mennyiséghez viszonyítva alacsony, az illetékes hatóság lefelé igazítja ki a pozíciólimitet. Az illetékes hatóság felméri, hogy a leszállítható mennyiséget milyen mértékben használják más árualapú származtatott termékek leszállítható mennyiségeként is.

18. cikk

Az összes nyitott pozíció

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének c) pontja)

- (1) Amennyiben a nyitott pozíciók mértéke jelentős, az illetékes hatóság lefelé igazítja ki a pozíciólimitet.
- (2) Amennyiben a nyitott pozíciók mértéke jelentősen meghaladja a leszállítható mennyiséget, az illetékes hatóság lefelé igazítja ki a pozíciólimitet.
- (3) Amennyiben a leszállítható mennyiség jelentősen meghaladja a nyitott pozíciók mértékét, az illetékes hatóság felfelé igazítja ki a pozíciólimitet.

19. cikk

A piaci szereplők száma

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének e) pontja)

(1) Amennyiben az árualapú származtatott termékben pozícióval rendelkező piaci szereplők napi átlagos száma egyéves időszak tekintetében magas, az illetékes hatóság lefelé igazítja ki a pozíciólimitet.

(2) A 14. cikktől eltérve, az illetékes hatóság az azonnali havi és egyéb havi pozíciólimitet 5 % és 50 % között állapítja meg, amennyiben:

- a) a pozíciólimit megállapítása előtti időszakban az árualapú származtatott termékben pozícióval rendelkező piaci szereplők napi átlagos száma 10-nél kevesebb; vagy
- b) a pozíciólimit megállapításakor vagy felülvizsgálatakor az árualapú származtatott termékben a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 7. pontjában meghatározott árjegyzőként működő befektetési vállalkozások száma 3-nál kevesebb.

Az első albekezdés alkalmazásában az illetékes hatóság az azonnali hónap időszakán, az egyéb havi időszakon vagy mindkét időszakon belüli különböző időpontok vonatkozásában eltérő pozíciólimiteket állapíthat meg.

20. cikk

Az alapul szolgáló áru piac jellemzői

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének f) pontja)

(1) Az illetékes hatóság figyelembe veszi, hogy az alapul szolgáló piac jellemzői hogyan hatnak az árualapú származtatott termék működésére és kereskedésére, valamint a piaci szereplők által tartott pozíciók méretére, ideértve a piaci szereplők alaptermékhez való hozzáféréseinek lehetőségeit és sebességét is.

(2) Az alapul szolgáló áru piac jellemzőinek (1) bekezdésben említett értékelése során figyelembe kell venni a következőket:

- a) vonatkoznak-e korlátozások az áru kínálatára, ideértve a leszállítható áru romlandóságát;
- b) a fizikai áru szállításának és leszállításának módja, ideértve a következőket:
 - i. kizárólag meghatározott leszállítási helyekre szállítható-e az áru;
 - ii. a meghatározott leszállítási hely kapacitáskorlátai;
- c) a piac szerkezete, szervezete és működése, ideértve a nyersanyagpiacok és a mezőgazdasági áru piacok szezonális jellegét, amelynek következtében a fizikai kínálat a naptári éven belül ingadozásoknak van kitéve;
- d) az alapul szolgáló áru piac résztvevőinek összetétele és szerepe, ideértve azon szereplők számának figyelembevételét, amelyek az alapul szolgáló áru piac működését lehetővé tevő meghatározott szolgáltatásokat nyújtanak, úgy mint kockázatkezelés, szállítás, raktározás, kiegyenlítés;
- e) makrogazdasági és egyéb kapcsolódó tényezők, amelyek befolyásolják az alapul szolgáló áru piac működését, ideértve az alaptermék szállítását, raktározását és kiegyenlítését;
- f) az alaptermék jellemzői, fizikai tulajdonságai és élett ciklusa.

21. cikk

Volatilitás a releváns piacokon

(A 2014/65/EU irányelv 57. cikke (3) bekezdésének d) pontja)

A 2014/65/EU irányelv 57. cikkének (4) bekezdésében említett, az árualapú származtatott termékre vonatkozó egyes szerződésekre megállapítandó pozíciólimitek meghatározása tekintetében releváns, a 16–20. cikkben említett tényezők alkalmazását követően az illetékes hatóság a következő feltételek teljesülése esetén tovább módosítja a pozíciólimitet:

- a) az árualapú származtatott termék vagy az alaptermék ára szélsőségesen ingadozik;

- b) a pozíciólimit további kiigazítása eredményesen csökkentené az árualapú származtatott termék vagy az alaptermék szélsőséges áringadozását.

22. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2018. január 3-tól kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2016. december 1-jén.

a Bizottság részéről
az elnök
Jean-Claude JUNCKER
